

PER EUROPA

A la Unió Europea, una construcció inacabada, volen destruir-la com fou destruït Cartago, perquè les seves llibertats, millorables, però a l'avantguarda del món, la seva prosperitat, mal repartida, però generalitzada, el seu Estat de benestar, perfectible, però el millor de bon tros, la seva consciència climàtica, insuficient però la més avançada, la seva integració supranacional lenta, però envejable, són un perill per als qui prefereixen el passat al futur, per als reaccionaris de tota mena, individus, partits o governs de dins o de fora. Europa els espanta, suposa un risc evident: atreu i contagia democràcia, valors, anhel de prosperitat.

L'Europa de 2024 se situa en un context preocupant, però també en el deixant de l'europeisme inspirador del president Jacques Delors i davant l'horitzó immediat de les eleccions europees. D'elles poden sorgir tant nous impulsos per superar les amenaces, com nous obstacles que facin més difícil afrontar-les amb èxit.

Quan la Unió Europea s'hagi ampliat a Albània, Bòsnia i Hercegovina, Macedònia del Nord, Moldàvia, Montenegro, Sèrbia i Ucraïna, potser també a Geòrgia i, menys probable, a Kosovo i Turquia, els termes Europa i Unió Europea seran (quasi) sinònims, només Islàndia, Noruega, Suïssa i el Regne Unit no seran dins la Unió per pròpia voluntat, encara que tal vegada un dia podrien unir-s'hi.

La nova ampliació de la Unió requerirà coratge i audàcia, no es pot engrandir més la casa europea sense abans haver-ne reforçat els fonaments i haver-la acomodada per acollir a nous membres. Totes dues tasques han de desenvolupar-se sense demora i en paral·lel. Caldrà revisar els mecanismes de presa de decisions, dotar-la de més recursos i renovar algunes de les polítiques, com ara l'exterior i de seguretat comuna i la de defensa. L'avanç decidit cap a una Europa federal seria el millor camí per encarar aquestes reformes.

Fins i tot fent el ple continental, Europa continuarà sent un petit continent i amb escàs pes demogràfic en comparació amb Àfrica, Amèrica i Àsia. Europa és una criatura delicada, que requereix afecte i atenció dels ciutadans europeus protegint-la d'amenaces i agressions. Però, també, ha de saber identificar i manifestar els seus interessos sense complexos, afirmar el seu lloc al món, teixir aliances múltiples, defensar-se amb els seus propis mitjans.

Temps enrere, Europa va ser el bressol de metròpolis colonials que un moment o un altre, successivament o coetàniament, van dominar el món. Va ser imbatible en el camp de batalla i en la producció de béns, la ciència, les arts, les humanitats, la seguretat.

Avui, els europeus conscients de la situació actual perceben amb temor el retrocés d'Europa, la dependència d'uns altres en defensa, energia, matèries primeres i tecnologies clau; sense gas ni petroli Europa redueix la seva competitivitat, sense xips paren les seves fàbriques. Va ser dur descobrir a l'inici de la pandèmia que depeníem de la Xina per unes miserables màscares i de l'Índia pels antibiòtics més corrents. Amb la invasió de Rússia a Ucraïna, hem obert els ulls a la nostra dependència del gas rus i del paraigua defensiu americà.

I, no obstant això, cal matisar el pessimisme, avaluar-lo, perquè encara podem, i molt. Som el primer bloc comercial del món, la principal font i el major destí d'inversió directa exterior. En temps rècord es van fabricar i es van distribuir les vacunes més efectives contra el COVID 19 i ja

s'exporten màscares. No són fets trivials, sinó senyal de les nostres capacitats i potencialitats. I, a més, a la Unió hem estat capaços de respondre solidàriament a l'última crisi econòmica.

Les estructures econòmiques europees resisteixen, l'Estat de benestar -una invenció europea- ranqueja, però Europa encara és la regió més social i solidària del planeta, més que la Xina, que els Estats Units i, no diguem, que Rússia. Europa amb el 7% de la població mundial produeix el 25% de la riquesa, concentra el 50% de la despesa pública mundial i facilita més de la meitat de l'ajuda humanitària i de l'ajuda al desenvolupament. També és un poder normatiu precursor en matèries tan rellevants com la propietat intel·lectual, els mercats i serveis digitals o la intel·ligència artificial.

Tot això reflecteix un sistema de conquestes socials, de prioritats, de consensos bàsics, històricament aconseguits gràcies a la cooperació europeista entre els grans corrents polítics majoritaris a Europa després de la segona guerra mundial: la democràcia cristiana, els liberals, la socialdemocràcia i els verds; un sistema que hauria d'enorgullir-nos i estimular-nos a enfortir-lo i a defensar-ho de les amenaces.

Unes les tenim a casa. Les ultradretes qüestionen el sistema, el consideren dispendiós, creuen en el darwinisme social, la seva és la societat dels forts, són portadores de la idea de la desigualtat natural, que cadascun s'espavili com pugui. Les ultraesquerres volen eliminar aquells elements i regles de la construcció europea que no encaixen en la seva reductiva cosmovisió social. Els extrems obliden la sàvia combinació de la competència que estimula, la cooperació que enforteix i la solidaritat que uneix, que preconitzava Jacques Delors, gran visionari de la construcció europea.

Altres amenaces procedeixen de força, la brutal dels míssils i tancs de la Rússia de Vladímir Putin, la desbordada guerra d'Israel i Hamàs, el rebuig de les nostres llibertats i valors pel fonamentalisme islàmic, el uniformisme, els controls, l'aplicació selectiva de regles i el dúmping social de la Xina, l'hegemonia de l'amic americà.

Molt de tot això es jugarà o es defensarà a les eleccions europees de juny de 2024. La campanya electoral serà dura i bruta, des de dins per les amenaces interiors i des de fora per l'assalt dels que volen destruir a la Unió i utilitzaran el poder de les xarxes, la confusió de les falses notícies, la intrusió informàtica per distorsionar la campanya. Siguem conscients d'això i preparem-nos per enfrontar-nos-hi.

Europa es troba davant una cruïlla que mereix una especial atenció. S'ha dit també en precedents eleccions al Parlament Europeu, però avui és més cert que mai. Europa mereix l'atenció conscient dels ciutadans europeus i un vot que salvi les llibertats, les conquestes socials i que l'encarrili cap a un federalisme integrador.